

010
CP79

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ**

Тези доповідей та повідомлень
науково-практичної міжвузівської конференції

Частина 1

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
СТУДЕНТІВ ПЕДВУЗУ**

КРИВИЙ РІГ 1992

УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СТУДЕНТІВ
МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ПЕДВУЗІВ

Серед численних питань, пов'язаних з професійною підготовкою вчителя загальноосвітньої школи в умовах музично-педагогічних факультетів педвузів, чи не найважливішим є удосконалення виконавської майстерності студентів.

У цьому напрям.у інтенсивно ведуться зараз пошуки шляхів дієвого впливу на навчальний процес, адже виконавська майстерність пронизує всю систему діяльності вчителя-музиканта, є головним критерієм його професіоналізму. Але, на жаль, рівень виконавської підготовки вчителя музики ще низький. Отже, це питання потребує спеціального дослідження.

Практика свідчить про те, що сформувати у студентів високий рівень виконавської майстерності, їх творчого потенціалу можна лише в тісному взаємозв'язку теорії і практики. Коли виконавська майстерність у загальному процесі формування сучасного фахівця виступає не як самоціль, а як один з ефективних засобів впливу на його самоудосконалення, реальне самовираження в музиці. Саме високий рівень виконання художнього твору в різних видах музично-творчої діяльності майбутнього вчителя свідчить про органічну єдність думки - почуття - дії - творчості.

Наше дослідження переконує, що успішне оволодіння виконавським мистецтвом можливе лише за таких умов:

забезпечена певна система в доборі спеціальних вправ і музичних творів із урахуванням індивідуальних особливостей виконавця; оволодіння практичними навичками відбувається в тісному взаємозв'язку з глибокою теоретичною підготовкою майбутнього фахівця;

студент націлений, внутрішньо підготовлений до сприймання і відтворення музики;

виконавець включений у ситуації, які потребують творчого пошуку /інтерпретації твору, уміння знаходити адекватну зовнішню форму вираження переживань власних емоцій та почуттів, визначення інтонації, яка була б своєрідною для передачі образного змісту музики тощо/;

процес роботи над музичним твором зумовлений орієнтацією на його концертне виконання /виступ на відкритому академконцерті, включення твору до концертної програми, його використання при проведенні лекції-концерту, бесіди-концерту/.

В умовах підготовки вчителя-музиканта, вчителя-творця важливого значення набуває методика роботи над художнім твором. У цьому зв'язку слід наголосити на методі К.Станіславського, який у театральній педагогіці отримав назву "прийому ототожнювання". Цей прийом передбачає не тільки велику попередню роботу над музичним твором /знання епохи, історії створення тощо/, але й природне, органічне "проживання" виконавцем художнього образу твору.

Як свідчить досвід, втілення методу К.Станіславського в навчальний процес допомагає студентів-виконавцю суттєво заглибитися в художній образ твору, пережити його емоційно-естетичний зміст і відтворити власним виконанням.

Органічна єдність емоційного і свідомого в процесі виконання музичного твору спонукає до оволодіння студентами і такими прийомами, як зіставлення і порівняння, аналіз та узагальнення. При цьому слід використовувати словесні визначення емоцій, відтворених у тому чи іншому творі, виявляти емоційність підтексту, настроїв музики, знаходити інтонаційне вираження музичного образу, визначати логіку його емоційного розвитку. У контексті зазначеного природно постає питання про розвиток емоційності як здібності, що є найважливішою умовою в професійній підготовці вчителя, тим більше вчителя-музиканта.

Неодмінною умовою емоційного розвитку вчителя музики є розвиток потреби в музичних враженнях, інтересу до музики, що вико-

нується, організація посильної роботи студента, активізація роботи асоціативного мислення і уявлення тощо. Ці умови спільні для всіх майбутніх учителів музики незалежно від їх теоретичної і практичної підготовки.

Отже, цілеспрямоване створення відповідних педагогічних умов, оволодіння прийомами пізнавально-творчої діяльності дозволить студентам вирішувати не тільки виконавські, але й педагогічні завдання, тобто активізувати інтелектуальні і емоційні якості майбутніх виконавців, а значить. впливати на їх внутрішній світ.

О.В.Подпоріна, С.О.Борисюк
/Ніжинський педінститут/

ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Специфіка педагогічних дій /умінь/ полягає в тому, що вони є засобами для формування інших дій /умінь/ - в учнів. Дослідники педагогіки і психології стверджують: педагогічні дії /уміння/ можуть виконувати свою функцію внаслідок того, що в своїй конструкції відображають, функціонально повторюють ознаки і структуру одержуваного з участю професійних дій результату. Це означає, що принцип функціонування педагогічних дій і їх конструкція є залежними і похідними від структури образу результату навчальної діяльності.

Такий підхід визначає основні положення запропонованої у формі гіпотези програми роботи зі студентами, в результаті виконання якої формується професійно значуще уміння майбутнього вчителя успішно здійснювати педагогічну діяльність, а саме - навчати дітей вчитися. Побудова такої навчальної програми включає ряд вимог.

I. Враховуючи принцип відповідності педагогічних дій образів результату навчальної діяльності, необхідно визначити структурні одиниці педагогічного результату і правила їх групування, що визначатиме всю різноманітність варіантів даного явища.

Завдяки системі педагогічних дій учень засвоє матеріал, розвиваються його розумові здібності і компоненти психіки, виходяться окремі риси і якості особи школяра. Які основні елементи цих змін можна визначити, враховуючи природу особистості дитини як самоорганізуючу самодіяльну систему? Такими структурними